

ΕΛΕΥΘΕΡ

ΕΚΑΤΟ ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Ν. ΛΟΥΡΟΥ (1863-1957)

του

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Κ. ΛΟΥΡΟΥ
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ὁ Κ. Ν. Λοῦρος τὸ 1955, σὲ ἡλικία 92 ἐτῶν.

Ἄν ζοῦσε, θὰ ἦταν, στίς 18 Ὀκτωβρίου τοῦ 1963, 100 χρονῶν. Τὸ ἤθελε, τὸ πίστευε καὶ τὸ προσπαθοῦσε, ἀφοῦ ἔφθασε τὰ 94! Ἡ ὕγεια τὸν ἦταν ἄλλωστε σιδερένια καὶ εἶχε κάθε λόγο μὲ τὴν ἔμφρονη αἰσιοδοξία του γὰρ τὸ ἐλπίζει, γιατί δὲν

ὑπέφερε ἀπὸ τίποτα. Ἀλλὰ σὲ πολλούς, κάθε μέρα καὶ περισσότερους, τὸ τέρμα καθορίζεται—φεῦ!—ἀπὸ τὶς ἀρτηρίες τους! Ἐνα μεσημέρι, κάνοντας σχέδια γιὰ ταξίδι στὸ ἐξωτερικό, ξαπλώθηκε, καὶ οἱ ἀρτηρίες ἔδωσαν διαταγὴ νὰ μὴν ξαναξυπνήσει. Ἀ-

πότομος, ὠραῖος θάνατος, δίχως ἑταλαιπωρίες καὶ γεροντικούς ἐξευτελισμούς!

Ἦταν τύπος καὶ προσωπικότητα τῆς περασμένης ἐποχῆς, πὸν τόσες σκορπίζονται ἀπὸ τὸν ἀνεμο τοῦ χρόνου, ἀφήνοντας κάποιον ἐνθύμιον μέσα στὸ πλαίσιο τῆς δράσεώς τους. Μιὰ προσωπογραφία πὸν πάντα στενοχωρεῖ τὸν Πρύτανη ὥσπου νὰ βρεῖ τὴ θέση της πάνω στοὺς κατάφορους τοίχους τοῦ Πανεπιστημίου, θὰ προστεθεῖ γιὰ τὴν παράδοση. Προσποιημένοι οἱ περισσότεροί μέσα στὰ φράκα τους μᾶς κοιτάζουν οἱ «ἀείμνηστοι Καθηγηταί»! Ποιὸς θὰ ξέρει ἔπειτα ἀπὸ χρόνια ἂν ἔμοιαζε τὸ ὁμοίωμα μὲ τὸ πρωτότυπο; Ἀλλὰ τί σημασία ἔχει! Ἐνα ὄνομα ἀπὸ κάτω, δυὸ ἡμερομηνίες, αὐτὸ φθάνει γιὰ τὴν αἰωνιότητα!

Ὁ πατέρας μου ὅμως, ἀφοῦ χάλασε κάμποσα φράκα καὶ εἶχε τιμηθεῖ μὲ πολλὰ παράσημα καὶ μὲ μεγαλοσταύρους, θὰ ξενίσει ἴσως τὸν ἐπισκέπτη τῆς πινακοθήκης, ὅτι στὸ στήθος τῆς πανεπιστημιακῆς προσωπογραφίας του εἶχε φροντίσει τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του νὰ μὴν ὑπάρχει παρὰ ἓνα γαρύφαλλο! Κι ἀκόμα ἤθελε τὸ σνηθισμένο του χαμόγελο νὰ φωτίζει τὸ γενάκι πὸν ἦταν ἄλλοτε κατάμαυρο καὶ δὲν τὸ ἀποχωρίστηκε ποτέ, ὡς τὸ τέλος κάτασπρον καὶ καλοσυγρισμένο.

Αὐτὴ ἡ προσωπογραφία, ζωγραφισμένη ἀπὸ τὸν Κοσμαδόπουλο, νομίζω πὸς τοῦ ἔμοιαζε καὶ εἶναι χαρακτηριστικὴ γιὰ τὸν ἄνθρωπον. Χωρὶς νὰ περιφρονεῖ τίς τόσες τιμὲς πὸν συνόδευσαν τὸ βίον του, εἶχε μείνει ἀπλὸς καὶ καταδεκτικὸς γιὰ τὸν καθένα, μὲ χιοῦμορ καὶ ἀνεξάντλητο κέφι. Καὶ ἤθελε νὰ εἶναι πάντα κομρὸς καὶ περιποιημένος. Ὡς πρὶν ἀπὸ τὸν Ἀ' Παγκόσμιον Πόλεμον, τὰ ρούχα του τὰ παρᾶγγελενε στὴν Ἀγγλία καὶ τὰ πονκάμισα στὴ Βιέννη! Ἀλλωστε ἦταν εὐαίσθητος καὶ γιὰ τὸ «ῥωαῖον φύλον»!

Ὅταν ἐορτάσθηκε ἡ ἐνενηκονταετηρίδα του στὸ Πανεπιστήμιον, ὁμολόγησε ὅτι τὴ μακροζωία του δὲν τὴ χρωστοῦσε σὲ κανενὸς εἶδους ἐγκράτεια! Ὑπερβολὴ ἴσως, γιὰτὶ δὲν ἔπινε πάρα πολὺ παγωμένο νερὸ

πὸν δὲν ὑπῆρχε τότε παντοῦ καὶ τὸν ἀνάγκαζε στὰ ἀγαπημένα του ταξίδια νὰ μεταφέρει μαζί του ἓνα ἀπὸ κεῖνα τὰ γυάλινα ψυγεία μὲ ψάθινο κάλυμμα πὸν ἔχει καταγγήσει σήμερον ὁ ἠλεκτροισμός. Καὶ μ' ἔλο πὸν τοῦ ἄρεσε τὸ καλὸ φατ', δὲν ἦταν οὔτε φαγάς. Κάποτε χαρτόπαιζε στὰ νιάτα του, ὅμως περιορισμένα, γιὰ νὰ περνᾷ ἡ ὥρα, καὶ τὸ «ῥωαῖον φύλον» ἦταν περισσότερο μύστρα τῆς φιλαρέσεικείας του μὲ δημόσια φιλιὰ!

Τὸ χαμόγελο λοιπὸν καὶ τὸ γαρύφαλλο τῆς πανεπιστημιακῆς προσωπογραφίας χαρακτηρίζει τὸν ἄνθρωπον πὸν ἀγαποῦσε τὴ ζωὴ καὶ πὸν προσπαθοῦσε νὰ τὴν ἀπολαύσει.

Αὐτὸ ὅμως τὸ σύντομον γραπτὸ ἐπετείακὸ μνημόσυνον δὲν ἔχει σκοπὸ νὰ ξεφύγει ὅσον γίνεται (ἀφοῦ γράφεται ἀπὸ τὸ γιὸ του) ἀπὸ τὴν ἀντικειμενικότητα. Δὲ σημαίνει δηλαδὴ πὸς ὁ πατέρας μου ἦταν, μὲ κάθε ἀναλογία, σπουδαιότερος ἀπὸ πολλοὺς σοφοὺς καθηγητὲς τῆς ἐποχῆς του πὸν θεμελιώσαν τὸν κλάδον τους στὴν Ἑλλάδα καὶ ἄφησαν βαθιὰ χαραγμένα τὰ ἴχνη τους στὸν τόπον μας. Ἄν ἀξίζει ὅμως νὰ μὴ χάσει ἀκόμα ὅσον γίνεται ἡ μνήμη του, εἶναι γιὰ τοὺς νέους γιατροὺς πὸν ἀτενίζον τὸ μέλλον καὶ πὸν μποροῦν νὰ ἀντλήσουν πολὺτιμα παραδείγματα ἀπὸ τὸ χαρακτήρα καὶ τὸν βίον τῶν παλαιῶν καθηγητῶν. Τὰ ἀπομνημονεύματά του, πὸν τόσο βοήθησαν μὲ τὴν ἀπασχόλησή τους τὰ βαθιὰ γεράματά του, τὰ «Περασμένα Χρόνια», παρέχον μιά εἰκόνα τοῦ πολὺπλευρον βίου του, ὅπως τὸν περιγράφει ἀπέριττα «μὲ τὸν δικὸν του τρόπο».

Ἐπάρχον ὅμως πολλὰ ἀνέκδοτα πὸν δὲ θέλησε ἢ δὲν μπόρεσε νὰ μνημονεύσει ὁ ἴδιος, ἀλλὰ πὸν μένον χαραγμένα στὴ μνήμη μου καὶ ἀξίζει ἴσως, μὲ τούτῃ τὴν εὐκαιρία, νὰ συμπληρώσουν τὴν αὐτοβιογραφία του. Καὶ πρῶτα πρῶτα, ὅσα ἀπὸ τὸν χαρακτήρα του κρύβονται πίσω ἀπὸ τὸ «χαμόγελο καὶ τὸ γαρύφαλλο» τῆς προσωπογραφίας.

Ἦταν δραστήριος, ὁρμητικὸς καὶ προοδευτικὸς, μὲ ἀτσάλινη ἀντοχὴ καὶ ἐργατικότητα, ἀπὸ κείνους πὸν δὲν ἀναβάλ-

λου ποτὲ τίποτα γιὰ τὴν ἐπομένη καὶ ἐπιτοῦν τὴ νύχτα γιὰ νὰ προσθέσουν μιὰ λέξη στὸ γραπτὸ τους. Πολεμιστὴς ἀτράνταχτος στὴν ἐπιδιώξή του, δὲ δεχόταν τὴν ἀπογοήτευσή. Καὶ ὁραματιστὴς, δὲν μποροῦσε νὰ ἐγκαταλείψει τὸν ἀγῶνα χωρὶς ἐπιτυχία. Ὁξύθυμος, ξεσποῦσε ἀπότομα σὲ θύελλα, ἀλλὰ ὅπως ἐκείνη, σύντομα ὀδηγοῦσε στὴ γαλήνη. Γι' αὐτὸ οἱ γύρω του φοβόνταν ἴσως τὴν ὀργή του, ἀλλὰ τὸν ἀγαποῦσαν, γιατί ἤξεραν πὼς θὰ ἀκολουθοῦσε τὸ χᾶδι τῆς ἀγάπης καὶ τῆς στοργῆς του. Θυμᾶμαι μικρὸς ὅταν μὲ θαναμασμοῦ παρακολουθοῦσα τὸ πολὺπλοκο πτόσιμο τῆς ἐποχῆς, πόσες φορὲς δὲν τρύπωνα τρομαγμένους στὴ γωνίτσα μου ὅταν μονομαχοῦσε μὲ κείνο τὸ μαρτυρικὸ ὄρθιο κολλαριστὸ κολλάρο, ἰδίως τὸ καλοκαίρι! Ἐπρεπε νὰ εἶναι ἄμεμπτο, καὶ ὥσπου νὰ τὸ κουμπώσει τὸ θεωροῦσε «ἐχθρὸ πρῶτης γραμμῆς». Καὶ ὅταν δὲν τὸ κατόρθωνε, ξεσφενδονίζονταν στὸ πάτωμα μὲ ἔντονος ἐκφράσεις, ἄκομα καὶ μὲ ποδοπατήματα, γιὰ νὰ τὸ ξανασηκώσει σὲ λίγο μὲ γέλια καὶ ἀστεία!

Ἀντίθετη σ' αὐτὲς τὶς ἐκδηλώσεις ἦταν ἡ καλοσύνη του. Ἦταν βαθύτατα τρυφερὸς καὶ συμπονετικὸς γιὰ τὸν ἄρρωστο, τὴν οἰκογένεια, τὸν φίλο, καὶ ἀνεξίκακος γιὰ τὸν ἐχθρὸ. Ξενυχτοῦσε ὑπομονετικὰ γιὰ νὰ παρηγορήσει, καὶ πόσες φορὲς δὲν ἀφῆνε κρυφὰ κάτω ἀπὸ τὸ προσκέφαλο τῆς φτώχειας τὴν ἱατρικὴ ἀμοιβή του. Ἀυτόταν τὸν ἐχθρὸ του ὅταν τὸν εἶχε νικήσει, καὶ δὲν ἦταν λίγες οἱ περιστάσεις ποὺ τὸν βοηθοῦσε. Ἀπονήρευτος καὶ ἀνοικτόκαρδος ὅπως ἦταν, εἶχε γραμμένη στὸ μέτωπο καὶ στὴν ἐκφρασή του τὴ σκέψη του. Φιλότιμος καὶ εὐαίσθητος, παραδεχόταν τὸ λάθος του, κάποτε μάλιστα διογκώνοντάς το, καὶ προσπαθοῦσε μὲ κάθε τρόπο νὰ τὸ διορθώσει. Ποτὲ δὲν τὸν εἶδα βέβαια νὰ δακρύσει, ἐκτὸς ἀπὸ μιὰ ἀλησμόνητη φορὰ, ὅταν τὸ χαϊδεμένο παιδί του δὲν ἤθελε νὰ πάρει μὲ κανένα τρόπο τὸ τάχα σωτήριο γιὰ τὴν ἐποχὴ γιαιτρικὸ του!

Ἡ γενικὴ του μόρφωση ἦταν μέτρια καὶ αὐτοδίδακτη. Τί ν' ἀπαίτησε κανεὶς

ἀπὸ μιὰ οἰκογένεια ἀξιωματικοῦ μὲ ὀκτὼ παιδιά τῆς ἐποχῆς ἐκείνης! Καὶ ἐν τούτοις βγήκαν δύο διαπρεπεῖς γιατροί, δύο γενναῖοι ἀξιωματικοί, δύο δικηγόροι ποὺ πέθαναν πρὶν σταδιοδρομήσουν, ἕνας πασίγνωστος φαρμακοποιὸς καὶ ἔπειτα νομάρχης καὶ μιὰ ἀρχόντισσα σύζυγος δικαστικοῦ! Ἀπὸ τέχνη καὶ μουσικὴ δὲν εἶχε μεγάλη ἰδέα, καὶ ἡ λογοτεχνία δὲν τὸν τραβοῦσε, παρ' ὅλη τὴ βαθιὰ ἑλληνικὴ γραμματικὴ γνώση του, φανερὴ ἀπὸ τὰ γραπτὰ του. Τὰ «Περασμένα Χρόνια» ἐν τούτοις περιέχουν λογοτεχνικὸ ταλέντο καὶ κάποια προσπάθεια συγχρονισμοῦ πρὸς τὴ δημοτικὴ. Τὰ γαλλικά τοῦ σχολείου, καὶ ἃς ἦταν τοῦ Σιμοπούλου, ἦταν μέτρια ἀλλὰ μὲ ὑποφερτὴ προφορά. Τὰ γερμανικὰ καλύτερα, ὅσο τοῦ χρειάζονταν γιὰ τὶς σπουδὲς του. Τὰ ἀγγλικά ἦταν σχεδὸν ἀνύπαρκτα. Βιοπαλαιστής στὴν ἀρχή, ἦταν βουτηγμένος στὴ δουλειά του. Μὴν ξέροντας οὔτε μιὰ λέξη ἀγγλικὴ ὅταν πρωτοπῆγε νὰ τελειοποιηθεῖ στὸ Λονδίνο καὶ τὸ Ἐδιμβούργο, ἤθελε ν' ἀγοράσει κάτι ποὺ δὲν κατόρθωνε νὰ ἐξηγήσει στὸν πωλητή. Τοῦ φάνηκε τότε πὼς αὐτός, φέροντάς του ἄλλ' ἀντ' ἄλλων, τὸν κοροϊδεύει καὶ, σὰν σωστὸς Ρωμῖος, ἔφαγε κάτι νὰ βρεῖ προσβλητικὸ νὰ τοῦ πετάξει στὰ μούτρα! «Μπουλντόγκ» ἦταν ἡ μόνη γνωστὴ ἀγγλικὴ του λέξη ποὺ τὴ νόμιζε προσβλητικὴ καὶ τὴν ξεσφενδόνισε, συνοδευοντάς τὴν μὲ τὴν ἐπίδειξη τῆς γροθιάς του, μπρὸς τὸν ἐκπληκτο καὶ γελαστὸ πωλητή!

Πανέξυπνος, μὲ φτερωτὴ ἀντίληψη, ἦταν καὶ ψυχολόγος. Ποτὲ δὲ θὰ ξεχάσω, ὅταν κάποτε ἔκανα μιὰ σοβαρὴ γιὰ τὴν ἐποχὴ ἀταξία. Ἀντί, ὅπως περιμένα, νὰ μὲ μαλώσει, μὲ φιλοτίμησε μὲ τὸν τρόπο του, ὥστε γι' αὐτὸ ἴσως δὲν παραστράτησα μπρὸς τοὺς περασμοὺς ὅταν ἀργότερα πλουσιοσυνητηρημένος βρέθηκα μόνος 17 χρονῶν φοιτητὴς στὸ ἐξωτερικὸ! Ἦταν πολὺ ἀνοιχτοχέρης καὶ δὲ στέρησε κανέναν ἀπὸ τὴν οἰκογένειά του καὶ ἀκόμα λιγότερο τὸ παιδί του ἀλλὰ καὶ τοὺς φτωχοὺς φίλους του, ἀπὸ τὴν ἑλικὴ βοήθεια ποὺ ἡ μεγάλη ἐπαγγελματικὴ δράση του

μποροῦσε νὰ προσφέρει. Δὲν ἦταν οἰκονόμος, καὶ ἡ περιουσία του διασκορπίστηκε γιὰ τὶς σπουδές του καὶ τὴν ἀνετη ζωὴ ὄλων μας, ὥστε νὰ μὴν ἀφήσει οὔτε πεντάρα κληρονομιά. Ἡ ζωτάνια του καὶ ἡ αἰσιοδοξία του δὲν μποροῦσαν βέβαια νὰ συνοδεύονται καὶ ἀπὸ πολλὴ φιλοσοφία, ἢ ἴσως αὐτὲς ἀποτελοῦσαν τὴ βάση τῆς κοσμοθεωρίας του. Ἔτσι καὶ ἡ κρίση του μεθοῦσε κάποτε ἀπὸ τὴν ἐπιδίωξη τοῦ σκοποῦ.

Στὰ «Περασμένα Χρόνια» θὰ βρῆτε τὸ φτωχικὸ ξεκίνημα ἀπὸ τὴν ἐπαρχία γιὰ τὴ «μεγάλῃ Ἀθῆνᾳ» τῆς ἐποχῆς του... μὲ τὸ στρωματάκι του στὴ ράχη! Καὶ μόλις τὸ κατόρθωσε μὲ σκληρὴ δουλειὰ καὶ χίλιες στερήσεις, ἄρχισε ν' ἀνεβαίνει τὰ σκαλοπάτια τῆς ἐπιτυχίας. Βραβεῖο σὲ διαγωνισμό καὶ ὑποτροφία στὸ ἐξωτερικὸ καὶ ἐπάνοδος στὸν τόπο του μὲ πρόσκληση γιὰ νὰ ἐκτελέσει βασιλικὸ τοκετό! Οὔτε ὄνειρο νὰ ἦταν! Τότε ἄρχισαν οἱ ζήλιες, ὁ φθόνος καὶ οἱ ἀντιδράσεις, φοβερές, ἐξοντωτικές. Ἐφερε τὰ λαστιχένια χειρουργικὰ γάντια πρῶτος στὴν Ἑλλάδα ἓνα χρόνο μόνον ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἐφεύρεσή τους ἀπὸ τὸν Halsted. Ἀγωνίστηκε γιὰ νὰ εἰσαγάγῃ πρῶτος στὸν τόπο μας τὴν ἀσηψία στὴ Μαιευτική. Σὲ μιὰ ἐφημερίδα εἶδε τὴ γελοιογραφία του μὲ φράκο καὶ μὲ γάντια, τάχα γιὰ τὸν καλοῦσαν στὸ Παλάτι! Τὰ παιδιὰ ποῦ δὲν ἐπιζοῦσαν στὸν τοκετό, ποῦ ἦταν τότε ἄφθονα, τὰ ἐπνιγε ὁ «λοῦρος»! Αὐτὴ τὴ λαϊκὴ συνωνυμία τὴν καλλιεργοῦσαν μὲ δυσφημιστικὲς προσπάθειες οἱ ἀντίζηλοι.

Ἡ Μαιευτικὴ στὴν Ἑλλάδα ἦταν τότε ἀνύπαρκτη. Εἶναι ἀλήθεια παρὰξενό πῶς ἐπιζοῦσαν οἱ «πολυμελεῖς οἰκογένειες» τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης! Ἡ «Λουρέικη» οἰκογένεια εἶχε τουλάχιστο τὴν τύχη νὰ ὑπάρχει μιὰ γιὰ γιὰ «γιάτρισσα», ποῦ λάμπει προφητικὰ μέσα στὰ «Περασμένα Χρόνια». Παθολόγοι ἐκτελοῦσαν τοὺς τοκετούς. Κάλεσαν κάποτε τὸν φρεσκοφερμένο ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ σὲ μιὰ ἐμβρουολκία ποῦ ὄρες τραβοῦσαν πέντε γιαιτροὶ χωρὶς ἀποτελέσμα καὶ χωρὶς ἰδέα τοῦ μηχανισμοῦ τοῦ τοκετοῦ. Μὲ δυὸ δάκτυλα τρά-

βηξε τὸ ἔμβρονο ὕστερ' ἀπὸ σωστὴ ἐφαρμογὴ τοῦ ἐργαλείου. Καὶ αὐτά, δέκα χρόνια πρὶν ἀπὸ τὴν ἐπικράτηση τῶν χειρισμῶν Leopold, ποῦ ἀποτελοῦν σήμερα τὸ ἀλφάβητο τῆς Μαίας καὶ τοῦ Μαιευτήρα.

Χειρουργοῦσε στὸ ξενοδοχεῖο «Ὁ Ἐρμῆς», στὴ γωνία Ἑλευθερίου Βενιζέλου καὶ Ἐμμανουὴλ Μπενάκη, ποῦ στέγαζε στὰ μεταπολεμικὰ χρόνια τὸ Ὑπουργεῖο Προνοίας. Γιὰτὶ ἐκτός ἀπὸ τὸ «Δημοτικὸ» ποῦ τὸ ὀνόμασαν «Πολιτικὸ» καὶ τὸν «Ἐθαγγελισμὸ» δὲν ὑπῆρχαν τότε ἄλλα Νοσοκομεῖα καὶ Κλινικὲς. Ἀλλὰ αὐτὰ ἦταν γιὰ τοὺς ἀπόρους. Οἱ εὐποροὶ ἔπρεπε νὰ τρέχουν στὴ Βιέννη καὶ τὸ Παρίσι, ἀκόμα καὶ γιὰ τὶς ἀπλὲς συμβουλὲς καὶ ἐγχειρήσεις, ἢ νὰ μεταβάλλουν τὴν τραπέζα τοῦ σπιτιοῦ τους σὲ χειρουργεῖο. Μιὰ μέρα μαζεύτηκαν δέκα γιαιτροὶ γιὰ νὰ παρακολουθήσουν μὲ θαυμασμὸ μιὰ... ἀπόξεση ποῦ θὰ 'κανε ὁ νέος Λούρος».

Ἐπειτα ἄρχισαν οἱ πανεπιστημιακοὶ ἀγῶνες. Οἱ παλαιοὶ καθηγητὲς δὲν ἐνοοῦσαν ν' ἀφήσουν τοὺς νέους νὰ προσδεύσουν, ἀπὸ φόβο μὴν τοὺς ἐκθρονίσουν. Κάποτε ἓνας σπουδαῖος καθηγητῆς ἐμπόδιζε τὸν νέο τότε Ν. Ἀλιβιζάτο νὰ γίνῃ μέλος τῆς Ἱατρικῆς Ἐταιρείας. Ὁ Κ. Λούρος, μεγαλύτερός του, πῆρε τὸ μέρος του. «Δὲ μὲ φοβᾶσαι γιὰ τὸ μέλλον σου;» τοῦ εἶπε μὲ θυμὸ ὁ καθηγητής. «Ἄν ἀπὸ τέτοια νοοτροπία ἐξαρτηθεῖ τὸ μέλλον μου» ἀπάντησε «δὲ χρειάζομαι τὴ βοήθειά σας.» Ἔτσι τὸν πολέμησαν ἄγρια, ἀλλὰ πέτυχε. Ἐγινε τακτικὸς καθηγητής, ἐδημιούργησε τὸ «Δημόσιο Μαιευτήριον», καθαρό καὶ ἐφοδιασμένο μὲ ὅλα τὰ μέσα τῆς ἐποχῆς, καὶ ἔνωσε τὰ δύο σκέλη τοῦ κλάδου τοῦ στὸν ἐνιαῖο τῆς Μαιευτικῆς καὶ Γυναικολογίας. Νοσήλευε ἔτσι χιλιάδες ἀπορες γυναῖκες, ποῦ ὡς τότε γεννοῦσαν στοὺς δρόμους, καὶ συγχρόνισε τὴ θησιμότητα μὲ τὴν ἐποχὴ του. Καθιέρωσε μὲ ἐπιτυχία τὴν «τρομερὴ» καισαρικὴ τομὴ καὶ ἔγινε ὁ πρῶτος Μαιευτῆρας στὴν Ἑλλάδα ποῦ ἐκτελοῦσε καὶ γυναικολογικὲς ἐγχειρήσεις.

Ἀλλὰ τὸ πολιτικὸ παρασκήριο τὸν ἔπαινε δύο φορές ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον. Ἦταν

ὄμως ρήτορας καὶ δάσκαλος λαμπρός, καὶ τὰ μαθήματά του ἄφησαν ἐποχὴν ἀκόμα καὶ στοὺς νομικοὺς καὶ θεολόγους πὺν ἀπὸ περιέργεια τὰ παρακολουθοῦσαν. Ἀλλὰ καὶ κλινικὸς περιήγμος, κόλλησε πολλὰς φορὰς στὸν τοῖχο κραταιοὺς συναδέλφους του χειρουργοὺς μὲ τὶς διαγνώσεις του. Τοῦ ἔδωσαν τὸ παρατσούκλι «Ἐξωμήτριος», γιὰτὶ αὐτὸς πρῶτος ἄρχισε ν' ἀνακαλύπτει αὐτὴ τὴν ἀνωμαλία. Τὸ ἱατρικὸ καὶ κοινωνικὸ κύρος του ἦταν τέτοιο ὥστε τὸ ὄνομά του ἔγινε σύμβολο ἐμπιστοσύνης καὶ ἡ «Μαιευτική» του εὐαγγέλιο.

Ἔτσι δὲν μποροῦσαν παρὰ τὸ νὰ ζαναφέρουν στὸ Πανεπιστήμιον πὺν τὸν εἶχε ἀνάγκη καὶ ὄχι ἐκεῖνος αὐτό. Ἀλλὰ στὸ ἀναμεταξύ, μὲ τὴν ἀντοχὴ καὶ ἀποφασιστικὴ σπουδαιότητα στοὺς ἀγῶνες, ἴδρυνε τὴν πρώτη ἰδιωτικὴ Μαιευτικὴ καὶ Γυναικολογικὴ Κλινικὴ στὴν Ἑλλάδα. Στὴν ἀρχὴ οἱ φίλοι του τὸν μνηκτῆριζαν πὺς θὰ ἔχανε τὰ ἄφθονα χρήματα πὺν εἶχε τοποθετήσει σ' αὐτὴ. Ἐν τούτοις ἡ «Κλινικὴ Λούρου» ἔγινε παράδειγμα καὶ ὁμηγητήριον γιὰ τοὺς μαθητῆς του. Μ' αὐτὲς ὄμως τὶς περιπέτειες ὑπέφερε καὶ τὸ «Δημόσιον Μαιευτήριον» καὶ ἡ διδασκαλία καὶ ἡ ἐρευνητικὴ ἐργασία.

Ἀργότερα πῆδησε στὴν πολιτικὴ. Πρῶτα γερουσιαστῆς τῆς Αἰτωλοκαρνανίας. Ὑστερα ἀπὸ τὸ πανεπιστημιακὸ ὄριο ἡλικίας, πολέμησε γιὰ τὴν ἐπάνοδο τῆς Βα-

σιλείας ὡς βουλευτῆς καὶ πέτυχε τὸ σκοπὸν του ὡς Ὑπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς τῆς Κυβερνήσεως τῆς Ἀντιβασιλείας. Ὁφείλει πολλὰ στὴ φήμην πὺν τοῦ προσέφεραν οἱ 14 βασιλικοὶ τοκετοὶ του, ἀλλὰ ξεπλήρωσε τὸ χρέος του μὲ τοὺς κινδύνους πὺν ἀντιμετώπισε στὶς πολλὰς ἀνωμαλίας τῶν τοκετῶν καὶ στὶς καταδιώξεις καὶ ἐξορίες. Στὸν τόπον μας, μὲ τὴ βαθύτατη δημοκρατικὴ συνείδηση τῶν ἀνθρώπων, οἱ περισσότερες λαμπρὲς σταδιοδρομίαις ξεκινοῦν καὶ ἐξελλίσσονται ὅπως τοῦ πατέρα μου. Καὶ γι' αὐτὸ ἀξίζει νὰ μνημονευθεῖ γιὰ τοὺς νέους νὰ τὸν παράδειγμα του. Ἀλλὰ καὶ γιὰ ἕναν ἀκόμα λόγο. Γιατὶ ὅσοι ἀπὸ μᾶς εὐτυχῆσαμε νὰ βροῦμε κάποιον στρωμένο δρόμον ἀπὸ τοὺς πατέρας μας ἔχουμε ἀκόμα μεγαλύτερες ὑποχρεώσεις. Ὅτι κατόρθωσαν ἐκεῖνοι νὰ μᾶς παραδώσουν ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸ μηδὲν εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ τὸ προχωρήσουμε μὲ πολὺν περισσότερες ἀξιώσεις καὶ μὲ ὅση δύναμη μᾶς χαρίζει ὁ Θεὸς καὶ μᾶς ἐπιτρέπουν οἱ ἀδιάκοποι ἀνθρώπινοι ἀγῶνες. Γιὰ νὰ μὴ μᾶς θεωροῦν μονάχα καλὸν τυχον πατροκάπηλον παιδιὰ, ἀλλὰ γιὰ νὰ μπορέσουν καὶ τὰ δικά μας νὰ ποῦν καὶ γιὰ μᾶς ὅτι κάτι προσπαθήσαμε νὰ προσθέσουμε στὴ σπουδαία κληρονομιά καὶ ὅτι ὄχι ἡ κληρονομιά καὶ τὰ μέσα ἀλλὰ ἡ ἀδιάκοπη ἐργασία μᾶς ὁδήγησε στὴν ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς μας.

ΔΙΕΘΝΗ ΝΕΑ

ΤΑ ΑΓΑΘΑ ΤΗΣ ΠΟΛΥΓΑΜΙΑΣ

Δημόσιος ὑπάλληλος ἐκ Κένυας κατηγορεῖ τὸν Χριστιανισμόν ὅτι «ὑπονομεῖται» τὴν πολυγαμίαν καὶ ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν αὔξησιν τῶν ἀνεπιθυμητῶν παιδιῶν εἰς τὴν Ἀφρικὴν. Κατὰ τὴν διάρκειαν ὁμιλίας του πρὸς τὸ Σινῆδρον τῆς «Διεθνούς Ὁμοσπονδίας Προσχεδιασμένης Τεκνογονίας» ὑπεστήριξεν ὅτι «ἡ πολυγαμία παρουσιάζει προφανῶς ὠρισμένα πλεονεκτήματα εἰς τὴν ἀφρικανικὴν κοινωνίαν».

Ὁ ἐν λόγῳ ἀνώτατος ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουρ-

γείου Ἐργασίας καὶ Κοινωνικῆς Προνοίας τῆς Κένυας, ὀνόματι Ντίτσι, διεκήρυξεν ὅτι οἱ Ἀφρικανοὶ τρέφουν μεγάλην ἀγάπην δι' ἅπαντα τὰ τέκνα των, νόμιμα ἢ μὴ, καὶ αἱ οἰκογένειαι ἀναλαμβάνουν δι' αὐτὰ τὴν εὐθύνην, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀντιρροήσεως. Συνεχίζων τὴν ὁμιλίαν του ὁ ἐκ Κένυας ἐνθερμος θιασώτης τῆς πολυγαμίας εἶπεν ὅτι «ἡ ἐπιμονὴ τῶν χριστιανῶν ἐπὶ τῆς μονογαμίας καταλήγει εἰς τὸ πρόβλημα τῶν ἀνεπιθυμητῶν τέκνων καὶ μόνον».